

Stalen Blazer ST1 gered van de smeltoven

TEKST EN FOTO'S CASCO: THEO KAMPA

In deze dagen van comfort zoekende zeilers en wereldrondracende zwenkielers mag ik graag een zinnetje horen als: "Zeilen met mijn blazer, daar heb ik zin in". Dat is taal van de liefhebber. Gedumpt op de wal, roestig, vol gaten en met gebroken spanten wachtend op de smeltoven. Zo vond Tony Brundel zijn droomschip, de blazer SL1. De afkorting SL staat voor Stellendam. Een mysterie is geboren. Wat brengt iemand er toe om een dergelijk project aan te pakken en het schip op zijn oude dag weer over de golven te laten dansen?

"Weet je wat ik zo leuk vind van het schip? Het heeft een hart; het heeft historie. Wanneer dit schip zou kunnen praten over de dingen die zij heeft meegemaakt in de visserij, als bergingsvaartuig en in de recreatievaart, dan zouden je oren klapperen."

Vanaf de koop wordt het schip langzaam in ere hersteld. Scheepswerf Nieko in Franeker heeft er een nieuw vlak onder gezet. Waar nodig zijn de spanten vervangen, vooral achterin en waar de bun zat. Op het moment dat het onderwaterschip klaar was, is het schip naar Lemmer gebracht waar het nu in een ruime loods staat. "Ik ben toen even met de restauratie gestopt, want ik moest eerst weer even sparen. Na anderhalf jaar ben ik weer verder gegaan. De hele klus smeet ik uit over een aantal jaren. Ik vind het

geweldig vanuit een wrak weer een mooie boot te maken. Op zondagmiddag ga ik weleens alleen maar even naar haar kijken en droom ik dat ik droog op het wad lig en zie ik mezelf er omheen lopen. Buiten dat ik me verheug om er mee te gaan zeilen, geniet ik nu zeker ook van het opknappen. Het schip is echt een unicum. Ik heb veel boeken nageplozen, maar geen tweede stalen blazer kunnen ontdekken." De visserman Andries Troost, met de bijnaam Dries van Mao, uit Stellendam heeft het schip - 'een half gedekt vaar-

tuig' - in 1911 laten bouwen bij scheepswerf Duyvendijk in Papendrecht. Het was, waarschijnlijk ook in 1911, wel opmerkelijk dat hij een ijzeren/stalen blazer liet bouwen. Het schip werd gedoopt met de naam *Zelden van pas* en kreeg het visserijnummer SL1. Twintig jaar lang zeilde en viste schipper Troost met drie bemanningsleden op garnalen 'vanuit het Goereesche tot het Brouwershavense Gat', voordat er een motor in werd gezet. De zeevaardigheid van de blazer SL1 blijkt ook uit het feit dat het schip nog lange tijd als bergingsvaartuig heeft gevaren. Het type blazer hoorde thuis op Texel en Terschelling en in de dorpen Wierum, Paesens en Moddergat. De Texelaars visten gewoonlijk in de zeegaten. De vissers uit Paesens en Moddergat, ten noorden van de Waddeneilanden. Veel minder bekend is dat er ook in het zuiden blazers voorkwamen. Een deel van deze vloot was uit Friesland afkomstig. In 1883 en in 1891 werden vissers van Paesens en Moddergat door zware rampen getroffen, waarbij meer dan honderd mannen verdronken en bijna de gehele vloot verloren ging. De schepen die de storm overleefd hadden, werden verkocht naar Goeree, Stellendam en Ouddorp.

De herkomst van het ontwerp van de blazer is onduidelijk. Het heeft verwantschap met zowel de schokker als met de botter. In ieder geval is de blazer voller, forser en zwaarder gebouwd dan de botter, terwijl het berghout veel lager is aangebracht. Doordat de achtersteven bij de blazer veel minder valt dan bij de botter, wijkt het eveneens af van dat van de botter, terwijl de achterkant van het roer bij de blazer bijna verticaal staat en deze bij de botter iets naar achteren helt. Het volle achterschip van de blazer was onmisbaar bij het voor de wind varen op de Noordzee. De spanten in het achterschip hebben een S-vorm, wat een fraaie lijn geeft. Naar voren verloopt deze S-vorm geleidelijk tot de gewone bolle vorm.

Samen met de eigenaar Tony Brundel heb ik het casco in Lemmer bewonderd. Met de souplesse van een springbok springt hij aan boord en vertelt me dat het schip 13,62 meter lang en 4,58 meter breed is. Het vlak is 2 centimeter dik en zijn vrouw heeft stahoogte in het vooronder. Hij merkt op dat het ijzerwerk, op een stalen vloer na, klaar is, waarna het schip wordt gestraald. "Na het stralen haal ik het schip naar huis en ga ik haar rustig aftimmeren. Ik breng het schip zoveel mogelijk weer terug in de originele staat met een paar hulpmiddeltjes. Want ik wil met mijn vrouw kunnen zeilen. Een schip met honderd jaar traditie is als een oude dame die soms plooit, maar nooit breekt. Volgend jaar hoop ik naar Terschelling te zeilen."

Literatuur

Ronde en Platbodemjachten, T. Huitema, 1962

